Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	H. Kraaij	**Datum**	19 februari 2021
Doorkiesnummer	030 - 28 61042	**Kenmerk**	4445445/20210216/HK
E-mail	h.kraaij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Selectiebesluit Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
Bijlage(n)	2	**Beleidsveld**	Energie

Geachte leden van de raad,

Met de raadsbrief van 2 november 2020 hebben wij u geïnformeerd over de ingediende initiatiefvoorstellen voor een energielandschap in Rijnenburg en Reijerscop. Deze voorstellen hebben wij getoetst aan het door uw raad vastgestelde uitnodigingskader. Met deze brief informeren wij u over de initiatiefnemer die wij geselecteerd hebben. Met de initiatiefnemer wordt de volgende fase van het project gestart: de planuitwerking. Tijdens deze planuitwerking wordt rekening gehouden met enkele moties en amendementen die door uw raad zijn vastgesteld, waaronder het amendement 152 voor het opstellen van een ontwerpstudie voor Rijnenburg. In de brief is het resultaat van het selectiebesluit en een beschrijving van het vervolgproces opgenomen.

Rijne Energie c.s. zijn geselecteerd als initiatiefnemer voor windmolens in Rijnenburg en Reijerscop

Op basis van het door uw raad vastgestelde uitnodigingskader selecteren wij het consortium van Rijne Energie, De Windvogel, Eneco en BHM Solar als initiatiefnemer voor windmolens in Rijnenburg en Reijerscop. Rijne Energie is de energiecoöperatie die zorgt voor minimaal 50% lokaal eigendom en wordt daarbij ondersteund door de meer ervaren energiecoöperatie De Windvogel. Eneco ontwikkelt de windmolens en BHM Solar ontwikkelt de zonnevelden. Dit consortium is de enige partij die een overeenkomst heeft afgesloten met een grondeigenaar. Het initiatiefvoorstel past binnen het uitnodigingskader en past ook binnen de aansluitcapaciteit die Stedin beschikbaar kan stellen. Met de selectie van Rijne Energie c.s. geven wij uitvoering aan uw besluit over de visie en het uitnodigingskader voor energielandschap Rijnenburg en Reijerscop. In de volgende fase van dit project zal de geselecteerde initiatiefnemer zijn plan verder uitwerken. Met het selectiebesluit wordt dus nog geen plan vastgesteld.
Het voorstel van Rijne Energie c.s. omvat op dit moment één windmolen in Reijerscop, twee windmolens op grondposities van de gemeente in Rijnenburg, twee zonnevelden op grondgebied van de gemeente (totaal 6 hectare) en 20 hectare zonnepanelen op de Nedereindse Plas. Daarnaast willen ze een grondpositie van Rijkswaterstaat gebruiken voor 1 hectare zonneveld en een zogenaamd inkoopstation, waarmee de windmolens en zonnevelden worden aangesloten op het elektriciteitsnet van Stedin. Met de grondeigenaar in Reijerscop is een ontwikkelovereenkomst

afgesloten. Met Rijkswaterstaat niet en met de gemeente was dat conform het uitnodigingskader nog niet nodig en mogelijk. Rijne Energie c.s. hebben op 8 januari 2021 laten weten dat een mondelinge overeenkomst met één grondeigenaar in Rijnenburg niet is vertaald naar de vereiste schriftelijke overeenkomst. Hun voorstel is daarop gecorrigeerd (zie bijlage).

Andere twee initiatiefnemers worden (nog) niet geselecteerd

Het initiatiefvoorstel van Sunrock en energiecoöperatie E-Lekstroom kwalificeert als initiatiefvoorstel voor de Nedereindse Plas, maar is nog niet geselecteerd, omdat ook Rijne Energie c.s. kwalificeren als initiatiefnemer voor de Nedereindse Plas. De selectieprocedure, zoals beschreven in het uitnodigingskader, biedt geen grond om één van beide initiatieven af te wijzen. Het uitnodigingskader voorziet als volgt in deze situatie: "*Indien één of meer partijen interesse hebben in grondposities van de gemeente, dan zal de gemeente de betreffende grondpositie op een juridisch verantwoorde manier beschikbaar stellen, bijvoorbeeld met een tenderprocedure of een eenzijdige overeenkomst op basis van een taxatie van de grondwaarde*." De selectie van een initiatiefnemer voor de Nedereindse Plas doen we in overleg met de provincie Utrecht en recreatieschap Stichtse Groenlanden. Over de te volgen procedure daarvoor wordt u later geïnformeerd. Het initiatiefvoorstel van Sunrock is zeer gedetailleerd uitgewerkt en wordt, met het oog op een eventuele tender, op verzoek van Sunrock vertrouwelijk behandeld. Juridische basis hiervoor is de zogenaamde "g-grond": het voorkomen van onevenredige benadeling en bevoordeling.
De door GroenLeven ingediende visie kwalificeert niet als initiatiefvoorstel, omdat er geen overeenkomst is met grondeigenaren en geen concrete locaties voor windmolens worden benoemd. Daarnaast is er ook geen overeenkomst met een coöperatie of vereniging (in oprichting) die in staat is om zowel lokaal eigendom als zeggenschap over de energieproductie door met name inwoners in en om Rijnenburg en Reijerscop te realiseren.

Bezwaar tegen selectiebesluit

Groenleven heeft aangegeven van mening te zijn dat geen enkele initiatiefnemer voldoet aan het uitnodigingskader en het college daarom geen selectiebesluit zou mogen nemen. Wij hebben in een reactie aan Groenleven laten weten dat wij dat niet met hen eens zijn. In de onderhavige selectieprocedure is een level playing field georganiseerd, waarbij alle partijen op gelijke basis een initiatief konden indienen. Wij selecteren nu een partij die voldoet aan het uitnodigingskader en met wie wij gaan samenwerken aan de voorbereiding van planologische besluitvorming.
Daarnaast heeft een aantal bewoners en omwonenden van de polders de gemeente gesommeerd de medewerking te staken aan de realisatie van windmolens en stelt de gemeente aansprakelijk, voor zover nodig, voor alle reeds geleden schade en nog te lijden schade als gevolg van het voornemen tot, plaatsing van en gebruik van windmolens. Wij hebben in een reactie laten weten dat wij de sommatie prematuur vinden, omdat de besluiten om windmolens toe te staan (inclusief de daarbij horende procedures voor zorgvuldige besluitvorming) nog genomen moeten worden. Er is geen sprake van onrechtmatige handelen en reeds geleden schade is niet aangetoond.

Er wordt een tweede ronde voor initiatiefnemers opengesteld

De selectie van (alleen) het consortium Rijne Energie, De Windvogel, Eneco en BHM Solar houdt in dat geen andere initiatiefnemer windmolens in Rijnenburg en Reijerscop kan ontwikkelen. Het uitnodigingskader staat een tweede ontwikkelaar voor windenergie namelijk niet toe. Voor zonnevelden zijn meerdere initiatiefnemers niet uitgesloten. In het uitnodigingskader is aangegeven dat in een tweede ronde voorstellen ingediend kunnen worden voor zonnevelden als daarvoor nog ruimte is binnen de beschikbare aansluitcapaciteit. Op basis hiervan besluiten we om een tweede

periode van drie maanden te starten voor het indienen van initiatiefvoorstellen. Deze ronde start op het moment van verzending van deze brief en eindigt op 19 mei 2021.
De ingediende voorstellen zullen beoordeeld worden conform de procedure zoals beschreven in paragraaf 8.4 van het uitnodigingskader. De beschikbare ruimte op de Nedereindse Plas wordt volledig benut door de twee gekwalificeerde initiatiefnemers die zich in de eerste ronde hebben gemeld. Daarom kunnen voor de Nedereindse Plas geen initiatiefvoorstellen meer ingediend worden. Als uit deze ronde een tweede initiatiefnemer volgt, dan zal het college daarover een expliciet selectiebesluit nemen.

Met Rijne Energie c.s. wordt de planuitwerking gestart
Conform paragraaf 8.5 van het uitnodigingskader wordt met Rijne Energie c.s. de volgende fase van het project gestart: "*In een (anterieure) samenwerkingsovereenkomst verankeren we afspraken over de planuitwerking en over verdeling van taken en kosten voor de planologische besluitvorming*." Deze samenwerkingsovereenkomst wordt zo snel mogelijk afgesloten. Tijdens de planuitwerking wordt het plan van Rijne Energie c.s. concreter uitgewerkt en is het ook mogelijk om meer windmolens en zonnevelden toe te voegen aan het plan. Het resultaat van de fase van planuitwerking is een voorontwerp dat wordt vertaald naar een bestemmingsplan of een omgevingsplan. Bij het voorstel voor vaststelling van het ontwerp bestemmingsplan/omgevingsplan wordt een voorstel opgenomen over de eventuele financiële bijdrage van de gemeente aan de inrichting van het energielandschap.

Bij de planuitwerking wordt waar mogelijk rekening gehouden met de ontwerpstudie Rijnenburg en meerdere locaties voor een eventueel roeiwater
Uitgangspunt voor de planuitwerking is de door uw raad vastgestelde visie op het energielandschap. Voor de uitvoering van amendement 152 wordt een ontwerpstudie (routekaart) voor de ontwikkeling van Rijnenburg opgesteld. De planuitwerking voor het energielandschap vindt gelijktijdig plaats. Voor zover dat past in de planning van besluitvorming over het energielandschap, worden bevindingen uit de ontwerpstudie meegenomen bij de planuitwerking van het energielandschap. Bij het raadsvoorstel voor het omgevingsplan voor het energielandschap zullen wij u laten weten welke elementen van de ontwerpstudie mee zijn genomen in het ontwerp voor het energielandschap.
Met motie 2020/176 heeft u ons opgedragen om bij de planologische besluitvorming expliciet stil te staan bij de locatie en lay-out van een eventueel roeiwater en daarover overleg te voeren met roeiclubs, waterrecreatie-organisaties, andere natuur- en recreatieorganisaties, grondeigenaren en omwonenden. Op 19 januari 2021 hebben de roeiverenigingen in een schrijven aan uw raad laten weten dat "*de manier waarop het roeiwater ingetekend staat, aansluit bij hun visie op de ontwikkeling van de polder Rijnenburg: bovenwijks water met sport en recreatie*". De roeiverenigingen verwachten dat "*in het verdere proces voldoende aanknopingspunten zijn om sport en recreatie als onmisbaar onderdeel op te nemen van de verstedelijksopgave van de stad Utrecht*". In afwachting van een definitieve locatie voor een roeiwater, zullen we in de ontwerpfase van het energielandschap nastreven dat meerdere locaties voor een roeiwater mogelijk blijven, mits dit geen groot effect heeft op zonneveld-initiatieven binnen de door uw raad vastgestelde zoekgebieden. Te denken valt aan het verdiept aanleggen van elektriciteitsleidingen en de locatiekeuze van de toegangsroute naar de windmolens die als coachpad voor het roeiwater kan dienen.

Bovenwettelijke maatregelen voor geluid en slagschaduw zijn juridisch afdwingbaar
Met motie 2020/192 heeft u ons opgeroepen om u voorafgaand aan de selectie van initiatiefnemers, te informeren over de juridische houdbaarheid van de eisen aan slagschaduw. Uit bijgesloten advies van de Landsadvocaat blijkt dat de door Eneco voorgestelde maatregelen voor slagschaduw beperking en de in het uitnodigingskader opgenomen maatregelen voor geluidarme windmolens

geborgd kunnen worden in het bestemmingsplan of het omgevingsplan. De rechtspraak laat zien dat de aanleiding voor het borgen van het maximale bronvermogen (geluid) en bijna nul hinderlijke slagschaduw kan zijn "*het publiekrechtelijk vastleggen van bovenwettelijke afspraken met initiatiefnemers*" en "*het garanderen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat*". De eisen voor geluid en slagschaduw kunnen ook in een (anterieure) overeenkomst worden vastgelegd. Met dit advies is uitvoering gegeven aan uw motie.

Vervolgproces
Wij kiezen ervoor om de planologische besluitvorming over de Nedereindse Plas los te koppelen van de besluitvorming over de rest van het energielandschap. Loskoppelen van de besluitvorming voorkomt dat de ontwikkeling van de Nedereindse Plas en de ontwikkeling van het overige deel van Rijnenburg en Reijerscop elkaar gaan vertragen.

Nedereindse Plas
Uit de ingediende initiatiefvoorstellen is duidelijk geworden dat zonnepanelen op de Nedereindse Plas haalbaar zijn. In het uitnodigingskader is opgenomen dat de gemeente voor de Nedereindse Plas overlegt met de provincie en recreatieschap Stichtse Groenlanden of en onder welke voorwaarden medewerking verleend wordt aan een initiatief. Met goedkeuring van deze partijen hebben we besloten om Zonnepanelen op Nedereindse Plas deel uit te laten maken van de visieontwikkeling voor de Nedereindse Plas met de opgaven recreatie, milieu, natuur en energie. Onderdeel van deze visieontwikkeling is het voorbereiden van een tenderdocument voor zonnepanelen op de plas waarin eisen en wensen worden opgenomen met betrekking tot natuur, landschap, techniek en andere belangen. Ook de gemeenten Nieuwegein en IJsselstein en Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden worden hierbij betrokken. De winnende partij van deze tender kan vervolgens een omgevingsvergunning met afwijking bestemmingsplan aanvragen. Wij zullen u voorafgaande aan de start van de tender een besluit voorleggen voor toevoeging van deze zonneveldlocatie aan de lijst van algemene verklaring voor geen bedenkingen.

Reijerscop en overige zoekgebieden in Rijnenburg
Voor de windmolens in Rijnenburg en Reijerscop en de zonnevelden op land in Rijnenburg wordt een fase van planuitwerking gestart. Tijdens deze fase wordt het plan voor energieproductie en landschappelijke maatregelen concreter en kunnen aan het plan ook nog windmolens en zonnevelden toegevoegd worden. Tijdens deze fase zal een samenwerkingsovereenkomst afgesloten worden tussen de gemeente en de geselecteerde initiatiefnemer(s): Rijne Energie c.s. en eventueel initiatiefnemers die geselecteerd worden op basis van de tweede ronde. In deze samenwerkingsovereenkomsten worden afspraken vastgelegd over de planologische besluitvorming. Uiterlijk in het derde kwartaal van 2021 informeren wij uw raad over de voortgang van het project, waaronder de resultaten van de tweede ronde voor indiening van initiatieven.

Toestemming van provincie voor rol van bevoegd gezag
Op basis van artikel 9e van de Elektriciteitswet 1998 is de provincie bevoegd gezag voor windmolenparken tussen 5 en 100 MW. Dit laat onverlet dat een gemeente zelf ook kan besluiten tot een ruimtelijk plan voor een windmolenpark. Provinciale Staten zijn niet verplicht toepassing te geven aan hun bevoegdheid tenzij "*een producent een voornemen tot de aanleg van windmolens schriftelijk bij hen heeft gemeld en de betrokken gemeente een aanvraag van die producent tot vaststelling dan wel wijziging van een bestemmingplan ten behoeve van de realisatie van dat voornemen heeft afgewezen*".

Na de tweede indieningsronde vragen wij aan de provincie om de planologische besluitvorming voor windmolens als gemeente zelf ter hand te nemen. Als er op dat moment voorstellen liggen voor meer dan 50 MW zonneveld, zal een vergelijkbaar verzoek ook uitgaan naar het rijk, omdat vanaf die omvang zonnevelden kunnen vallen onder de rijkscoördinatieregeling.

Communicatie

De initiatiefnemers, de provincie, buurgemeenten en Stedin zijn geïnformeerd over ons besluit. Omwonenden en geïnteresseerden worden via onze nieuwsbrief geïnformeerd. In die nieuwsbrief wordt aangegeven dat wij betrokken blijven bij bijeenkomsten die geselecteerde initiatiefnemers organiseren over nadere uitwerking van het ontwerp voor het energielandschap en het opzetten van een omgevingsfonds.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Afschrift:

- Gedeputeerde Staten van Utrecht
- Burgemeester en wethouders van Nieuwegein
- Burgemeester en wethouders van IJsselstein
- Burgemeester en wethouders van Woerden
- Burgemeester en wethouders van Montfoort
- Dijkgraaf en hoogheemraden van de Stichtse Rijnlanden
- Dagelijks bestuur Stichtse Groenlanden
- Stedin